

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้สิทธิทางศาลและเขตอำนาจศาลในการพิจารณาคดี : ศึกษาเฉพาะกรณีคดีการเลือกตั้งท้องถิ่นในศาลอุทธรณ์
ชื่อผู้เขียน	ฉัตรตุพล รัตนแสง
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.วีระ โลจายะ
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

การเลือกตั้งท้องถิ่นหรือการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นเป็นกระบวนการทางการเมืองที่สำคัญต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามหลักการกระจายอำนาจปกครอง โดยประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะทำหน้าที่ในการคัดเลือกบุคคลหรือคณะบุคคลให้เข้ามาดูแลกิจการและบริหารงานภายในท้องถิ่นแทนตนผ่านการเลือกตั้งซึ่งต้องเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หลักการเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรมหรือหลักการเลือกตั้งที่ยุติธรรมจึงเป็นหลักการสำคัญซึ่งรัฐจะต้องจัดให้การเลือกตั้งนั้นเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้มีการคัดค้านการเลือกตั้ง หากมีหลักฐานอันควรเชื่อว่าการเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

จากหลักการดังกล่าว กระบวนการทางกฎหมายหรือมาตรการต่าง ๆ ในการตรวจสอบการเลือกตั้ง จึงนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะหากการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมแล้ว ไม่เพียงแต่จะส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนผู้ทรงสิทธิเลือกตั้งรวมถึงผู้สมัครรับเลือกตั้ง แต่ยังคงส่งผลกระทบไปถึงผลประโยชน์โดยรวมของประเทศชาติ หากได้บุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งมาจากการเลือกตั้งที่มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และถือว่าการได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศนั้นขาดความชอบธรรมในการบริหารต่อไป

จากการศึกษาพบว่า องค์กรหลักที่มีอำนาจในการตรวจสอบการเลือกตั้งท้องถิ่น ได้แก่ คณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ และศาลอุทธรณ์ซึ่งเป็นองค์กรตุลาการในระบบศาลยุติธรรม โดยใช้ช่วงเวลาประกาศผลการเลือกตั้งเป็นเกณฑ์ในการแบ่งอำนาจของแต่ละองค์กร โดยเฉพาะคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น นับว่ามีบทบาทสำคัญยิ่งในการใช้อำนาจทั้งกรณีก่อนและหลังประกาศผลการเลือกตั้ง ในขณะที่ศาลอุทธรณ์ แม้โดยผลของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 58/2557 เรื่อง การพิจารณาและวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับการเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น จะกำหนดให้มีบทบาทในการตรวจสอบการเลือกตั้งด้วย

เช่นเดียวกัน แต่ก็ยังเป็นเพียงเฉพาะกรณีหลังประกาศผลการเลือกตั้งแล้วเท่านั้น และยังคงเป็นกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ร้องต่อศาลหรือใช้สิทธิทางศาล เมื่อพิจารณาตามบทบัญญัติของกฎหมาย จะเห็นว่า กฎหมายหาได้เปิดช่องให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้งสามารถใช้สิทธิทางศาลเพื่อตรวจสอบการเลือกตั้งได้โดยตรง ทั้งโดยผลของกฎหมายดังกล่าวยังกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจในการวินิจฉัยชี้ขาดเกี่ยวกับการเลือกตั้งในบางกรณีที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยเฉพาะการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งซึ่งเป็นการขึ้นพื้นฐานตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยให้คำวินิจฉัยดังกล่าวเป็นที่สุดจึงไม่สามารถถูกตรวจสอบได้ ถือเป็นการขัดต่อหลักประกันในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนภายใต้หลักนิติรัฐ โดยเฉพาะหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนทางศาล ซึ่งแตกต่างไปจากกฎหมายของต่างประเทศ อาทิ ประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสและประเทศสหรัฐอเมริกา (เช่นในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย) ได้กำหนดให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง รวมถึงผู้สมัครรับเลือกตั้ง สามารถใช้สิทธิทางศาลเพื่อตรวจสอบการเลือกตั้ง รวมถึงตรวจสอบการกระทำอันเกิดจากการใช้อำนาจอรัฐในการจัดการเลือกตั้งได้โดยตรง

ในด้านกระบวนการพิจารณาคดีของศาล จากการศึกษาพบว่า การกำหนดให้ศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคมีอำนาจในการพิจารณาและวินิจฉัยชี้ขาดคดีการเลือกตั้งท้องถิ่น ซึ่งเป็นคดีที่มีนิติวิธีในทางกฎหมายแตกต่างไปจากคดีแพ่งและคดีอาญาทั่วไป กล่าวคือ วิธีพิจารณาคดีให้ใช้ระบบไต่สวน และเป็นไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายและการบริหารจัดการคดีของศาล อีกทั้งยังไม่เป็นไปตามหลักแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการแบ่งแยกระบบศาลที่ประสงค์จะให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีและการบังคับใช้กฎหมายของศาลเป็นไปตามความรู้ความเชี่ยวชาญของผู้พิพากษาของศาลในแต่ละระบบ กับทั้งการกำหนดให้คำสั่งศาลในคดีการเลือกตั้งท้องถิ่นของศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคเป็นที่สุดจึงเป็นลักษณะการดำเนินกระบวนการและตัดสินใจโดยศาลเพียงศาลเดียว ซึ่งหากในการทำคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลในคดีดังกล่าว มีข้อผิดพลาดหรือมีข้อบกพร่อง จะไม่สามารถได้รับการทบทวนหรือแก้ไขโดยศาลที่สูงกว่าตามหลักการทบทวนคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลได้ จึงจำเป็นที่จะต้องทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลในทางกฎหมาย เพื่อหามาตรการที่เหมาะสมในการนำมาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้สิทธิทางศาลและเขตอำนาจศาลในการพิจารณาคดีการเลือกตั้งท้องถิ่นของประเทศไทย เพื่อให้มีประสิทธิภาพต่อไป

Thesis Title	Legal Problems on the Right to Justice and the Court Jurisdiction: A Case Study on Local Election Cases in the Appeal Court
Author	Chattuphol Ratsaeng
Thesis Advisor	Associate Professor Dr.Vira Lochaya
Department	Law
Academic Year	2015

ABSTRACT

The local election or the election of members of local assemblies and local administrators are the main of democratic political process accordance with the principles of decentralization. By mean of fairness and equity, people who are an eligible voters, have duties to choose their own representatives to work for them in such local administrative office. Therefore, this local election shall be compliance with the law. Including to give a chance to people who have the rights to oppose the election, if they have a reasonable evidence for reviewing an illegitimate election.

According to such principle, the legal process or measures for monitoring the election is a crucial elements. Because of the election is corrupted, it reflects not only the breach of people's rights and liberties but also essential to the national interest. These cause such corrupted election could be lead to the problem of bad governance.

This research found that the main bodies which have the authorities to monitor the local election such as The Election Commission of Thailand, which was construed as an independent government agency of the constitution and The Court of Appeal, which is a judiciary organ in the Courts of Justice. By mean of spending time with the announcement of election results of classification authority in each entities. Especially, The Election Commission of Thailand play an important role both the prior exercise and the subsequence exercise of the election announcement. While the Court of Appeal, although the effect of The Constitution of The Kingdom of Thailand B.E. 2550 (2007) and The Announcement of the National Council for Peace and Order No.58/2557 Subject : Adjudication of Cases Concerning Election and Revocation of the Right to Vote in the Election of Members of Local Assemblies and Local Administrators not only determine the role for monitoring

the election but also the case of The Election Commission of Thailand is the claimant or exercise the right to justice and the court jurisdiction.

When considering the law, it does not have legal gap for people who have the right to vote or candidate could be exercise the right to justice for monitoring the election directly and by the effect of law, The Election Commission of Thailand also have the authorities to adjudicate the election any cases affect on the right and liberty of people. Especially, the revocation of the right to vote in the election is the fundamental rights apply by the democracy and such decisions could be final, it shall not monitored which contradict to the guarantee of protection rights and liberties of people by the legal state. It focus on the principle of rights to protection of people to the justice. It different from the external state such as The French Republic and The United States of America (California) which determine the qualified voter including the candidate could be exercise the right to justice for monitoring the election including the act of state which conduct the election directly.

In the aspect of the court procedures, the study found that the Court of Appeal or a Regional Court of Appeal have the jurisdiction over the adjudication of cases concerning election and revocation of the right to vote in the local election, which have the legal methodology different from the civil and criminal cases. It means the court procedures conducted by the inquisitorial system and shall be expedient. It causes to the law enforcement and the court administration problems. It also not accordance with the separate powers of the court system which intents to the court proceeding and the law enforcement apply by the expertise of judges in each systems. Including to the order of the Court of Appeal and the Regional Court of Appeal shall be final. That is the characteristic of court procedures which conducted by the one court. If rendering the judgment or order in such cases have occurred the problems or defective. It cannot return to review or recorrect by the higher court which apply by the principle of judicial review. As the such cases, it is essential to study and research in the legal information. In order to have the appropriate measures for law amendment of the right legal and jurisdiction over adjudication of the local election of Thailand to become even more effective.